Ч. 78 Субота 11 (23) цьвітня 1898. Рік VIII

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жаданє і за зложенєм оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої".

Передплата у Львові в агенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Староствах на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·75
Поодиноке число 3 кр.

З Ради державної.

На вчерашнім засїданю палати послів предложило правительство між иншим проєкт закона о забезпеченю персоналу почт і телеґрафів від нещасливих пригод. — Відтак президент міністрів ґр. Тун відповідав на кілька інтерпеляций в справах більше льокальної натури, а міністер справедливости Рубер відпадаючи на інтерпеляцию відпер рішучо будь то би правительство впливало на судиїв, що мали видавати вироки в процесах.

З порядку дневного вела ся дальша дискусия над поставленєм в стан обжалования ґр. Баденїго. Насамперед промавляв пос. Айзелє (сидия пов. з Каринтиї член нїмецкої партиї людової). Бесїдник сказав, що lex Falkenhayn-a була вершком скандалу, а президента Абрагамовича назвав „чоловіком кавчуковим". Абрагамович довів цїлу комедию аж до самого кінця бо пішов ще дальше як Фалькенгайн. Правительство надужило свого права, бо привело полїцию до парляменту і длятого треба потягнути его до одвічальности. Бесїдник ставив наконець внесенє, щоби сю справу передати окремій комісиї. — Пос. Ґеґер (з нїмецкої партиї людової) назвав lex Falkenhayna замахом на конституцию і пригадав, що тогди було таке обуренє, що єму аж дивно, що не прийшло до проливу крови. Бесїдник взивав нїмецку католицку партию, щоби она стояла по стороні Нїмцїв та доказував, що першим кроком успокоєня мусить бути знесенє розпоряджень язикових. — Пос. Штравхер (з Черновець, дикий) говорив о нуждї і голодї та о еміґрациї на всходї монархії, пригадав Полякам їх послїдний сойм та взивав і Поляків і Русинів, щоби голосували за внесенєм в справі обжалованя ґр. Баденїго.

Пос. Ґеґер поставив відтак внесенє на закритє засїданя. Внесенє се відкинено а президент сконстатував, що єсть потрібний комплет. Опісля промавляв пос. Майредер і критикував поступованє ґр. Баденїго, котре назвав одним рядом беззаконностий. Обжалованє треба поставити не лиш против ґр. Баденїго, але й против ґр. Фалькенгайна, Яворского, Абрагамовича і Крамаржа. — Пос. Пферше доказував, що ґр. Баденї сам викликав таку ситуацию, з котрої не знав відтак як вийти, хиба лиш за помочию насильства і полїциї. Правици зробив закид, що она не має відваги забрати голос в теперішній дискусиї. (Се дало причину до заворушеня в палатї. Пос. Бжезновский: Ви преці хотїли різати нас ножем. — Ґлєкнер (до Бжезновского): Ідїть до Праги та скажіть, де Ви поховали покрадені річи! — Бжезн.: Ви простий різун — і то професор університету, що виховує молодїж! — Лєхер: Запишіть ся до голосу і говоріть против! і т. д.) Наконець по тій перепалцї промавляв пос. Шікер, котрий сказав, що Нїмцї не боять ся абсолютизму, бо їм з нїмецкою бюрократиєю було би лїпше як зі славяньскою більшостию парляментарною. Наконець промавляв пос. Тірк (з партиї Шенерера) і насамперед докоряв Нїмцям, що они при виборі до Делеґаций зробили компроміс з Чехами. Полемізуючи з Ґрабмаєром сказав єму, що він помішав нарід з державою. Коли держава робить шкоду моїм землякам — казав Тірк — то она менї байдужна, ба й ворожа. (Іро: Длятого мусимо стреміти до нової народної держави). Дальше сказав Тірк, що Нїмцї згодились би на ческого короля, як би Чехам лиш о то розходило ся; але їм не ходить лиш о саму церемонию. Наконець сказав він, що коли на Нїмцїв віє з гори холодом, то они не можуть почувати ся до вірности і любови. На тім перервано дебату.

Вісти політичні.

На нинїшнім засїданю палати послів мають промавляти ще члени правицї і мабуть прийде до голосованя над внесенєм в справі обжалованя ґр. Баденїго. Шанси голосованя — як кажуть — мають бути не найлїпші. За обжалованєм будуть голосувати майже всї нїмецкі партиї і социялїсти, а польска партия людова і ґрупа Стояловского мабуть усуне ся від голосованя. Обчисляють, що в найлїпшім случаю буде 181 голосів за а 187 против.

Декотрі віденьскі ґазети доносять, що ювилейні торжества розпічнуть ся вже дня 18 серпня, яко в день уродин монарха.

Дипльоматичні зносини межи Іспанією а Сполученими Державами зірвано урядово. Американьский посол Вудфорд вручивши ультіматум свого правительства виїхав вчера з Мадриду. Опіку над американьскими піддаными в Іспаниї обняла Анґлїя а над іспаньскими пiдданими в Америцї — Франция і Австро-Угорщина. З Гаванни доносять, що повстанцї на Кубі не приняли роз'єму і ведуть дальше війну з Іспанцями. — Ультіматум Сполучених Держав жадає, щоби Іспанїя зрекла ся верховної власти над Кубою і відкликала звідтам свої войска. Скоро то не стане ся до дня 23 с. м. до суботи в полудне, то президент Спо-

---

19)

Мамин син.

(Повість з нїмецкого — Артура Цаппа.)

(Дальше).

XVI.

Слїдуючі днї були для Оттона безнастанною боротьбою і мукою. Майже цїлими днями ходив. Дома не міг видержати. Бесїди вітця і матери доводили его до божевільства. Не було дня, щоби він не ходив на Моабіт *). Годинами проходжував ся поперед палату судову. Тисячі разів говорив до себе: „Нужденний трусе! Чогож вагуєш ся, чого зволїкаєш з виповненєм твого обовязку? Того тягару не здойме з тебе нїхто, хиба ти сам один!"

Але все відкладав він то на слїдуючий день. Чиж не могло стати ся що несподїваного? Чи в дальшім слїдстві не може прийти судия до пересьвідченя, що Кароль невинний? Так, ще лиш кілька днів і Кароль певне вийде на волю. Але він — Отто — буде цїле своє житє старати ся нагородити брата за то, що він задля него витерпів. Для негож самого розходило ся тут о нїщо иншого як о житє або смерть.

Заєдно уявляв собі сцену, як би то було, колиб він знов зголосив ся до судиї, аби виявити себе злодієм. З яким недовірєм слухав би его судия, як уважав би его за божевільного і як відтак, коли пересьвідчивсь би, що не божевільність, лиш жаль говорить з него, видав би приказ арештувати его. Потім замкнулиб его до вязницї і внесли против него ганьбляче обжалованє. Судові справоздавцї описували би широко той сензацийний випадок в часописах, назвали би его повним іменем. І всї товариші довідались би. Марквальд і Маттенфельд і судовий радник Ґерінґ перечитав би то, і з відразою та погордою оповідав би о всїм своїй дочцї.

А відтак відбулась би публична розправа в суді, і він сидів би на лаві обжалованих, виставлений на цїкаві, глумливі, згірдні погляди своїх бувших товаришів з уряду. Нї, нї, сто раз лїпше вмерти!

Четвертого дня лив дощ струями від рана до пізної ночи. Як кождого дня, так і того блукав Отто, мимо зливи, кілька годин по улици. Кілька разів приходило єму на гадку відвідати Кароля в его келїї. Однако, він не відважив ся зробити того, бо добре почував, що зрадив би ся, колиб стрітив ся око в око з невинно увязненим. Так само не мав сили зійти ся з Єленою. Кожде еї слово, кождий погляд при послїдній їх стрічи був для него ударом ножа в серце. Перемерзлий, на скрізь промоклий ходив смерком поперед судову палату. На дармо постановляв собі кільканайцять разів зробити рішучий крок і піти до бюра слїдчого судиї. Нинї було вже за пізно. Бюро було замкнене. Знов була перед ним ніч, повна страшних докорів совісти, невисказаних душевних мук і терпінь. Яким нужденним, яким ледачим, противним видававсь він сам собі! Ще найлїпше зробити раз конець тому всьому і покинути то житя, що було для него лиш мукою. Глубше і глубше вкорінювалась в нїм та думка, і коли вечером прийшов до дому, мав вже готовий плян. Так, він відбере собі житє, але перед тим спише щиру іcповідь своєї вини. Попри его самоубийство були би векслї на чотири тисячі марок, які він викупив був у лихваря і сховав у своїм столику достаточним доказом его вини а невинности Кароля.

Але ледве написав кілька початкових слів, напала его така страшна утома, що не мав сили дальше писати. Перо випало з его дрожачої руки, і зітхнувши, мусів собі сказати, що не зможе написати нинї листу до слїдчого судиї. З кождою хвилею ставало єму гірше, проявила ся дрож, а відтак горячка. З трудом розібрав ся і напів непритомний упав на ліжко.

На другий день пробудив ся в сильній горячцї. Мав ще тілько притомности, що підняв ся з ліжка, і заганяючись та придержуючись крісел, дійшов до стола, та знищив лежачий на нїм зачатий лист до судиї.

Коли мати в чверть години пізнїйше

*) Дїльниця Берлина, де находить ся судова палата і вязницї.

лучених Держав без дальшого повідомленя зробить ужиток зі всїх уповажнень, ухвалених в резолюциях конґресу в такій мірі, яка буде потрібна.

Новинки.

Львів дня 22-го цьвітня 1898.

— **Пращанє Є. Е. ґр. Пінїньского в Унїверситетї** у Львові відбуло ся в середу о годинї 10 рано в унїверситетскій авли в присутности професорів в тоґах і численно зібраної унїверситетскої молодежи. П. Намістник був також одітий в послїдне в професорску тоґу. Промавляли до него проректор о. Комарницкий, підносячи заслуги ґр. Пінїньского яко професора і мужа стану, декан правничого видїлу проф. др. Охенковский, а в імени академичної молодежи голова „Czytelni Akademick-oї" Лещиньский. П. Намістник подякував щирими словами професорам і ученикам за сердечність, якою его завсїгди окружали, згадав на часи, коли сам був учеником сего унїверситету і робив тут правничі іспити, а вкінци вказав молодежи на єї ідеали. Опісля попращано бувшого професора покиненем унїверситетского скиптра, почім в сали професорскій держав п. Намістник cercle з своїми давними товаришами.

— **Почетне горожаньство** надала вчера рада міска в Скалатї Є. Е. п. Намістникови ґр. Л. Пінїньскому і вислала депутацию для врученя дипльому.

— **Нові монети**, які правительство наміряє ввести замість скасованих 112 мілїонів нинїшних банкнотів, будуть двоякого рода. Одні будуть паперові, а випускати їх буде мав право банк австро-угорский в сумі 160 мілїонів корон, штука по 10 корон, а другі будуть срібні по 5 корон. Срібні монети 5-коронові видавати будуть державні тискарнї в Австриї і на Угорщинї. Загальну їх суму означує правительственний проект на 64 мілїонів корон, з того буде 44·8 мілїонів австрийского, а 19·8 мілїонів угорского стемпля. Монети ті будуть мати величину давних двоґульденових, будуть містити в собі повну вагу срібла після реляциї з примішкою $^1/_{10}$ міди. На однїй сторонї монети буде голова цїсарска і скорочена латиньска напись, на другій орел, означене вартости і рік вибитя. Первістний намір вибиваня також півкоронових монет на разї занехано.

— **О пригоді п. Президента дра Коритовского** пишуть познаньскі часописи: Др. Коритовский прибув на сьвята до своєї маєтности Ґроховиска під Роговом, щоби рівночасно зложити желаня своїй 70-лїтній матери з нагоди еї іменин. Заживаючи сїльского відпочинку, сїв на неуїздженого ще коня, перед котрим его остерігали. Злосливий кінь станув дуба і кинув ся на землю разом з їздцем, причім ще так нещасливо ударив его копитом в уста і горішну щоку, що залитого кровію і зімлїлого дра Коритовского внесено до комнати. На щастє був там з Познаня др. Свенцицкий і удїлив раненому першої лїкарскої помочи. Візваний чим скорше з міста лїкар-хірурґ позшивав рани. Відтак перевезено его до Познаня, де тепер перебуває і має ся вже значно лїпше, хоч рани тяжкі а горішна щока в кількох місцях пукла. В наслїдок того справляє відживлюванє деякі трудности, але взагалї недужий держить ся добре і за кілька днів прийде цїлком до здоровля. Внутрішних ушкоджень не потерпів др. Коритовский. Недужий уміщений в палатї гр. Дзялиньских, в клїнїцї дра Сьвенцицкого, близького свояка.

— **В справі почтової дефравдациї в Нижбірку** пишуть нам ще: П. Ом. Друк, котрого іменем дефравданти Лещаки післали фірмі Міслєр в Бремі 60 зр. задатку, написав до згаданої фірми слїдуючий лист: „Вп. Пане! Листом Вашим з 7 цьвітня поквітували Ви мене з відбору 60 зр. задатку на їзду поспішним пароходом Trave з Бремен до Ню-Йорку для Лещака і его жени. Позаяк згаданий Ян Лещак з причин від мене незалежних з їзди в дни 12 цьвітня на згаданім пароходї не користав, прошу о зворот пересланого Вам задатку 60 зр., чим дасьте доказ совістности своєї фірми. Коли маєте які приміром канцелярийні кошти, прошу собі з того задатку струтити — решту переказом на адресу: „Ом. Друк в Нижбірку старім пп. Нижбірок новий — Галичина" прислати. Числю на солїдність Вашої фірми, вижидаю скорої відповіди і остаю з поважанем — Ом. Друк".

— **Самоубийства.** В четвер о 1-ій годинї з полудня війшов до каменицї при ул. Вірменьскій ч. 8 у Львові молодий торговельний помічник Йосиф Тіш і кинув ся з другого поверха на подвірє. Покалїченого відставлено до шпиталя. Причиною наміреного самоубийства була нещастна любов. — Другий випадок наміреного самоубийства лучив ся при Марияцкій площи в склепі годинникаря Зельтенрайха. Занятий там 21-лїтний челядник Арон Мах, родом з Сокаля, обкрадав від довшого часу касу свого роботодавця. Зельтенрайх підозрівав всїх своїх челядників, але не міг нїколи виловити злодія. Вкінци попав на гадку значити свої гроші в касї і в той спосіб видало ся, що крадежий допускав ся Мах. Коли Зельтенрайх післав вчера по полїцию, добув Мах ножика і підрізав собі горло. Небезпечно покалїченого осмотрила ратункова стация, а відтак відставила его до головного шпиталя. Рана хоч тяжка не грозить небезпечністю.

Телеґрами.

Мадрид 22 цьвітня. Мінїстер справ заграничних Ґульон вислав ноту до американьского посла Вудфорда, в котрій сказано: Коли Мек Кінлї санкціонував резолюциї конґресу, жадаючі безпроволочного вмішаня ся до справи на Кубі, то се значить виповідженє війни а дипльоматичні зносини межи обома державами суть длятого зірвані.

Ню-Йорк 22 цьвітня. Атлянтийска ескадра виплила вже, щоби взяти ся безпроволочно до бльокади Гаванни.

Скалат 22 цьвітня. Рада громадска ухвалила одноголосно надати Є. Ексц. п. Намістникови ґр. Пінїньскому, яко свому дотеперішному послови, почетне горожаньство Скалату.

Бучач 22 цьвітня. Комітет повітовий, зложений зі 100 осіб, між ними 80 селян, ухвалив поставити кандидатуру маршалка, бр. Марияна Блажовского, на посла до Ради державної, з куриї громад сїльских: Бучач-Чортків.

Переписка зі всїми і для всїх.

Оповістка.

— Учитель народний, Русин, пошукує товаришки житя з середним віном, в вірі від 18 до 26 лїт, бльондинки або шатинки, з хорошим виглядом. Фотоґрафія по огляненю буде звернена. Річ трактує ся на серіо. Речинець до 1 мая. Листи приймаєсь оплачені.

увійшла до его комнати, лежав Отто без памяти на земли. Сильне перестудженє, фізична утома і душевні муки в послїдних тижднях викликали у него небезпечну горячку. Невтомима опіка матери помогла недужому о стілько, що він по чотирнайцятьох днях міг встати з постели. Правда, він був все ще такий слабий і обезсилений, що лиш при помочи других міг з трудом ходити по комнатї. З цїлковитим тїлесним обезсиленем і утомленем ішов в парі і занепад его душевних сил, так що не міг нї думати нї сильнїйше відчувати. Недужий пересидів кілька слїдуючих днів в безсьвідомім отупїню. Аж коли став поволи приходити до сил обудили ся в его груди знов ті страшні душевні борби, які лиш притихли на час недуги. На его устах висїло заєдно питанє, що діє ся з Каролем, що стало ся з розпочатим против него слїдством, але він не сьмів его голосно висказати. Він тремтїв на гадку, що Кароля могли вже засудити. Але нї... нї, то було неможливе. Єму сказали би о тім. Але нїхто, нї отець нї мати не згадували о тій прикрій річи нї одним словом.

Одного рана — то було може тиждень пізнїйше — збирала ся панї Кестерова о цїлком незвичайній годинї до виходу.

То було ще вчасно, в пору, коли она звичайно була занята домашною роботою. Що тут не розходило ся о короткий вихід за господарскою орудкою, бачив Отто вже по сьвяточній одежи, яку мати одїла. До того прилучав ся тихий сум, який мимо того, що она старала ся укрити его, виявляв ся в еї поспішних, неспокійних рухах і незвичайній червоности еї лиця.

— Де ви ідете, мамо? — спитав зацікавлений Отто.

В лици старої женщини проявило ся очевидне заклопотанє.

— Я... о... я лиш так трохи вийду, Оттонцю — відповіла усьміхаючись.

— Таж ви, мамо, нїколи так вчасно не виходите.

— Бачиш, я маю трохи більше орудок — сказала панї Кестерова і відвернула ся від сина, що пильно їй приглядав ся.

— І до того так прибираєте ся? — спитав знов Отто і его підозрінє, що розходить ся о щось такого, що має бути для него тайною, росло в наслїдок еї дивного поведеня чим раз більше. Стара женщина сьміяла ся, але то був якийсь дивний, сухий сьмих, а в еї жартобливім голосї, яким силувала ся говорити, лежало щось вимушеного.

— Прибираю ся? Хиба жартуєш, дитинко. Беру стару чорну сукню і прибираю ся! Я ношу еї вже пятий рік. Тато хоче менї справити нову, то й мушу еї вже на силу подерти. Щоби я прибирала ся! Ах Боже! Мусиш, Оттонцю, знати... що хочу піти на головну торговицю при площи Александра. Там найлїпше купувати. То таки добре далеко а я хочу вернути перед полуднем. Там в кухни стоїть горнятко з кавою в рурі а на столї лежить кілька яєць, звари їх собі, я спішу ся. Будь здоров!

І заки ще Отто встиг промовити слово, вибігла з дивним поспіхом за двері. Син дивив ся здивований за нею. Що то могло значити? З чим мати так крила ся перед ним? Єго обхопив сильний неспокій. То певне розходило ся о Кароля! Так, лиш о Кароля могло розходити ся. Чому не говорила єму так довго нїчого о Каролю? Чи було зле з ним?

Він застогнав а в его груди відозвали ся знов докори совісти. Чому був він такий трус, що не спитав о Кароля? Чи мати пішла може на яке нове переслуханє до судії, що виходила в такий незвичайний час з дому, або чи може прийшла вже розправа.

Неспокійно ходив самотний по комнатї. Приступив до комоди і переглянув всї шуфляди. Нїчого! І в спальни родичів не найшов нїчого, що могло би єму дати яке поясненє. Очевидно, коли розходило ся о термін, то родичі чей не лишали би на верха візваня. Єго мусїла мати кудись спрятати, або таки й знищила. Але чи не мусїло прийти і для него візванє? Певно що прийшло, але так само певним було, що отець оправдав его з причини недуги.

То всьо перебігло єму в однїй хвили через голову, між тим як він переглядав всї закутки по всїх комнатах. Єго неспокій що хвилї більшав, а розбуджена уява представляла єму поодинокі хвилї судової розправи. І коли там невинний брат его сидить на лаві обжалованих і дожидає ганьблячого засуду, він — виновник — ходить собі тут по хатї безпечний і певний. Нї... нї! Хоч так довго зволїкав, то тепер не може, не сьміє довше вагувати ся, щоби виявити цїлковиту невинність брата.

Не надумуючись довше вибіг до сїний. Сусїдка буде щось знати. Потягнув за дзвінок раз, другий і третій. Але нїчого не ворушилось. І тут не було нїкого дома! Прислухує ся хвилю на коридорі, чи не надійде сусїдка. Дармо!

І він вбіг назад до хати. Тремтячими руками одїв ся. Він мусить мати певність!

Опинившись на улици крикнув на першого стрічного фіякра. Не чув в собі нїякого ослаблення, нї найменшого слїду перебутої недуги. Тверда воля, що насталила его мязи і нерви, держала его на ногах.

— Моабіт — кримінальний суд! — крикнув візникови і кинув ся на сидженє, а від нетерпеливого дожиданя аж дрож по нім переходила.

— В дверех судового будинку обернув ся до дверника з запитанем:

запечатані. Адреса: Українець, post, rest. Станіславів.

Читатель з К.: 1) Адміністрация „Літературно-наукового Вістника“ у Львові, при ул. Академічній, ч. 8. Передплата (платна у Львові) з пересилкою почтовою, на чверть року 2 зр. 50 кр., на пів року 5 зр. На цілий рік (без першої книжки, котрої наклад вже вичерпав ся) 7 зр. 50 кр. Перша книжка становила осібну цілість, і всї белетристичні річи мають свій початок від другої книжки. Річна передплата може бути оплачувана в трох ратах: 3 січня 3 зр.; 3 цьвітня 3 зр.; 3 серпня 2 зр. Хто пропускає речинець рати, тому передплата обраховує ся як піврічна або чвертьрічна. — 2) Не приймаємо. — 3) В додатку маєте ще адресу „Конвалії“: в Куликові, post. rest. в Синькові коло Радехова. — **К. в Поб.:** Наліг піяньства дуже трудно вилічити, а тим труднїйше, коли той, що попав в него, як ось і Ваша жінка, не має сам кріпкої волї, щоби его позбув ся. Ще гірше, коли той наліг перейшов так сказати би в спадщині по родичах. Ліку від налогового піяньства по правді нема. Дехто пробовав вже в той спосіб лічити, що налоговому піякови старав ся згидити горівку, так, що він набрав відрази до неї, та бували случаї, що й перестав пити. До горівки додають н. пр. якогось средства, що викликує блюводу (н. пр. іпекакванґу). Однакож такі случаї бувають лиш виїмкові, котрі поясняють ся тим, що налоговий піяк не лиш дійстно на якийсь час згидив собі горівку, але й мав ще на стілько сильної волї, що міг запанувати над собою і перестав запивати ся. Длятого то загально думають, що налогове піяньство можна якимсь ліком вилічити, а темні люди добирають до того як найгидкійших средств, як н. пр. стоноги, ящірки і т. п. розуміє ся, не забуваючи при тім і на всїлякі забобони, як зашептуване, примовлюване, всхід сонця, місяць в повни і т. п. Але треба знати, що як кождий наліг, так і піяньство стає ся у чоловіка, так сказати би, другою натурою, і як він до того налогу поволи і постепенно привикав, так поволи і постепенно міг би він при сильній воли его позбути ся. Нехай би н. пр. налоговий піяк постановив собі не пити горівки, лиш замість неї легке (гірке) пиво. Найважнїйша річ, щоби на налогового піяка старати ся впливати морально і піддержувати в нїм силу духа, старати ся в нїм розбудити і скріпити силу волї. На тім опирало ся у нас давнїйше загальне ширене тверезости і люди з одушевленем зарікали ся цїлими громадами пити горівку; на тім опирає ся і дїяльність товариств для ширеня тревезости, н. пр. в Анґлії, де також єсть дуже богато піяків. З налоговим піяком треба длятого в хвилях тверезих розмавляти часто та промовляти єму до розуму і серця. Сварки і бійки треба уникати, бо то лиш пригноблює налогового, і він тогди як-раз шукає потїхи і розради в горівцї. Коли вже таке Ваше нещасте, що на Вашу жінку находять такі хвилї і она тогди утїкає з дому, то не дуже їй противити ся, коли на ню прийде та хвиля, старайте ся бодай придержати єї дома; держіть тогди все під ключем і уважайте, щоби она не виносила нїчого з дому. Найгірша біда в тім, що у нас налоговий піяк або піячка знайдуть собі легко компанїю не лиш у чужих, але таки й у близьких свояків, котрі готові ще й піддержувати той наліг. В такім случаю годї вже що небудь вдїяти. Для того старайте ся вплинути і на єї кревних, щоби они єї в таких хвилях не придержували у себе а коршмареви закажіть приймати від неї що небудь за горівку; впрочім можна би его потягнути й до одвічальности, як би він використовував єї піяньство. Ще найлїпшим способом вилїченя від налогу піяньства було би то, коли би такому чоловікови можна на довший час відобрати нагоду до піяньства а при тім відповідно лїчити. В инших краях суть до того публичні доми (азилї або пристановища) для піяків і приватні заведеня (лїчницї, н. пр. лїчниця дра Еммеріха в Баден-Баден для алькоголїстів (налогових піяків), морфінїстів, кокаїнїстів і нервово недужих, де піяньство лїчать також і т. зв. суґґестиєю або піддаванем (вмовлюванем). Бо треба Вам знати, що кождий налоговий піяк єсть заразом недужим; его тїло єсть затроєне алькоголем, найчастїйше збільшає ся печїнка, наповняє ся товщем і стає тяжка, серце розширяє ся і обрастає товщем, приходить упертий катар жолудка, роздразнене нервів, хороба нирок і т. п., а на то все треба окремо лїчити. — Отсе й все, що можемо Вам сказати на Ваше питане. — **Читач в Н.:** Меблї, на котрих полїтура трохи вже попсувала ся, можна відновити слїдуючим способом: Бере ся 72 ґрамів терпентинового олїю, огріває ся осторожно на грани або на блясї (не при поломіни) і розпускає ся в нїй 51 ґрамів тоненько наструганої стеарини (сьвічки стеаринової), а коли стеарина розпустить ся, лишає ся, щоби та мішанина застигла; тогди зробить ся масть готова до ужитку. Тої масти бере ся трохи на вовняний платок і витирає ся нею полїтуру в той спосіб, що потирає ся в колесо (а не лиш в однім напрямі) раз коло разу. Наконець відновлену полїтуру витирає ся так само на сухо чистим сукном. — Инші способи подавали ми вже давнїйше; треба було читати пильно і уважно „Добрі ради“ і переписку. — **З. в Бр.:** 1) За знимане фотоґрафій займавих околиць, міст, сїл і т. п. нїхто не дає нїякої ремунерациї, отже й нїяка не то вже руска, але хоч би й яка небудь инша ґазета. Ілюстровані ґазети, котрі потребують таких знимок або мають до того своїх людий, котрим очевидно платять, або купують готові вже клїші (т. є. рисунки вирізані після фотоґрафій на дереві або зроблені штучним способом на цинку (т. зв. цинкофототипії). Такі клїші виробляють артистично-промислові заведеня як ось н. пр. Анґерера у Відни або й по инших великих містах. — 2) Машинку електричну Рундбакіна не радили би ми купувати, хоч би лиш длятого, що недужий не може сам знати як єї уживати. Треба насамперед порадити ся лїкаря. Той порадить, яку треба купити і поучить як єї уживати. — 3) Питаня Вашого о лїк на „твердий сон без памяти“ не розуміємо. Чи то має значити, щоби спати чи не спати твердо? Коли хтось спить твердо, то се єму не вадить нїчого; єсть то найчастїйше лиш ознака великої утоми. — **Читатель А. Д.:** 1) Катар жолудковий буває двоякий: а) о с т р и й, походить найчастїйше з пересїдженя або перепитя, з того коли хтось їсть дуже товсті і трудно стравні страви, коли хтось з'їсть горячої страви а зараз напє ся дуже студеної води або пива з леду, як то часто буває по містах і т. д. Чоловік дістає тогди болю голови, чує в роті несмак, язик єсть обложений і відбиває ся квасами; в ямцї під грудьми, коли потиснути, чути біль, робить ся недобре, збирає ся на блюводу а часто і кінчить ся нею, а тогди ще й найлїпше, бо катар той борзо мине. В такім случаю найлїпше нїчого не робити, а піст, але сухий, то найлїпший лїк. Що найбільше треба взяти на конець ножа двовуглекислої соди і попити водою а при сильній і довгій блюводї поликати кусники леду. — б) Про у п е р т и й або х р о н ї ч н и й к а т а р жолудковий иншим разом. — 2) Старі сороківцї нїхто Вам не виміняє, бо они тепер без вартости; що найбільше можна їх продати за цїну срібла. Але що срібло тепер дешеве, то не богато би Вам дали. Инша річ, як би сороківцї з 1781 і 1775 р. були дуже рідкі; їх можна би добре продати до якого музею. Коли хочете то пришлїть їх нам, а ми розвідаємо, що можна би зробити з ними і порадимо Вам. Вишлїть в якім пуделочку яко пакунок, але й приймїть на себе оплату почтову за висилку назад. — (Дальші відповіди пізнїйше).

☛ (Просимо присилати питаня лиш на імя редактора К и р и л а К а х н и к е в и ч а, а не присилати анї марок, анї карт кореспонденцийних до відповіди.

— В котрій сали веде ся розправа Кестера?

Питав, немов би був певний свого.

Дверник війшов до своєї перегородки і поглянув на спис розправ з того дня.

— Саля двайцять третя, другий поверх, десята година! — відповів рівнодушним урядовим тоном.

— Дякую! — промовив Отто хриплим голосом і скоро відвернув ся, аби укрити перед дверником горячий румянець, що покрив его лице. Отже таки так! Причуте не омилило его. Він мусїв оперти ся о мур, бо нагле закрутилось єму в голові. Серце так сильно билось в грудях, що він гадав, що удушить ся. Але нараз зірвав ся з напруженем всїх сил. Перед дверми салї розправ мусїв ще раз задержати ся. Він не міг віддихати не так від того ходу, як від страшного зворушеня. В его груди вивязала ся ще раз завзята, люта борба. Але вкінци він глубоко відітхнув і війшов до середини.

Мале місце для публики було битком набите. Отто лиш з трудом міг доглянути другу половину комнати, там за перегородою, де відбувала ся розправа. Він нараз сильно затремтїв. Его погляд упав на брата, що сидїв на лаві обжалованих. Як дуже знищила его тюрма! Лиця запали і поблїдли аж немов пожовкли. Але его очи дивили ся як і перше щиро, честно, добродушно. То була сьвідомість невинности, тверда віра, що розправа мусить скінчити ся его увільненем. А там, на лавцї сьвідків сидїли побіч кількох инших осіб отець і мати. На кріслї-ж, як раз напротив суднїв, сидїла жена обжалованого. Лиш коротку хвильку спочивав погляд Оттона на лици Єлени, на котрім журба і біль полишили видні слїди. Оно було блїде як у мерця.

Отто мимохіть присїв. Немов остре терне вбило ся в его серце. Як тяжко прогрішив ся він против неї і против него, ах як тяжко!

Нїхто не замітив его приходу, голови стоячих перед ним закривали его перед очами з сусїдної перегороди. Тревало кілька хвиль заки він на стілько прийшов до себе, що міг слїдити за ходом розправи. Як раз викликано якусь бідно одїту женщину на сьвідка. Отто пізнав сусїдку з Руґійскої улицї. Питаня, які предсїдатель їй ставив, були короткі і ясні, але єї відповіди були обширні і непевні. Чи бачила она згаданого дня в сїнях якого чужого і підозріного чоловіка, або чи чула який підозрілий шелест?

Она не пригадує собі, але може бути що закрав ся який жебрак або волоцюга. Господи, кілько то такого дрантя волочить ся по домах.

Чи зауважала, щоби єї сусїдка, панї Кестерова, лишала коли отворені двері, як вибігала з хати до склепику?

Она того не знає, але то може бути. Хто там дивить ся чи сусїдскі двері замкнені чи нї.

Чи знає близше обжалованого?

Так трохи. Они-ж мешкають в сусїдстві вже довгі лїта. Але близших зносин з тою родиною не мала.

Що она гадає о нїм?

Мій Боже, що-ж она може на то відповісти. На вид Кароль Кестер робив на нїй все дуже добре враженє. Але хто може знати, що дїє ся в серци чоловіка.

Від того сьвідка не можна було дізнати ся нїчого певного і ясного. Єї відповіди були всї такі, що то що сказала насамперед відтак заперечувала. Предсїдатель велів їй відійти і викликав Кестера, вітця. Перед тим велів вийти на коридор панї Кестеровій.

(Дальше буде).

За редакцию відповідає: **Адам Креховецкий**

ІНСЕРАТИ.

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.